

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

1988

BRNO 1991

užity různé druhy rohovců /rohovec typu Krumlovský les, medově žlutý rohovec, tzv. plazma z výchozů v oblasti Jevišovické pahorkatiny aj./ . V souboru se vyskytují zejména čepelky, škrabadla a retušované ústěpy. Některé nástroje a ústěpy mají patinu. V popisovaných místech se rovněž vyskytly drobné fragmenty keramiky neolitického stáří.

L i t e r a t u r a :

Kovárník, J. 1985: Výsledky terénního archeologického průzkumu na Znojmsku /okr. Znojmo/, PV 1983, 100-102.

Šimek, E. 1958: Poslední Keltové na Moravě. Brno.

Neue archäologische Befunde aus dem Znojmoer und Třebíč-er Raum / Bez. Třebíč, Znojmo/. Im Jahre 1988 ist es uns gelungen das bisherige Bild der prähistorischen sowie frühhistorischen Bestiedlung, besonders im Gebiet des Bezirkes Znojmo, wesentlich zu erweitern. Ein interessantes Ergebnis erbrachten Terrainuntersuchungen der archäologischen Bestiedlung auf den Terrassen des Flusses Dyje /Thaya/, eventuell seiner Zuflüsse, und zwar in der unmittelbaren Umgebung der Stadt Znojmo. In das alte Paläolithikum könnten wahrscheinlich Artefakte aus der Flur Kozí vrch unweit von Kuchařovice und aus Suchohrdly bei Znojmo datiert werden. Ausserdem wurde hier eine Besiedlung aus dem jüngeren Paläolithikum und dem Neolithikum belegt. Werkzeuge jungpaläolithischen Alters stammen auch vom Hradiště bei Znojmo und aus Nový Šaldorf. Siedlungen aus der jüngeren Steinzeit wurden neu in einer Reihe von Gemeinden belegt. In Blížkovice, Bez. Znojmo stellte man eine Lokalität der Kultur mit Linearkeramik und mit mährischer bemalter Keramik fest. Interessant ist die Feststellung einer ausgedehnteren neolithischen Siedlung bei Hrušovany n/J, Bez. Znojmo. Auf der Grenze der Kataster Jevišovice und Bojanovice, Bez. Znojmo ist eine weitere neu entdeckte Lokalität der Kultur mit Linear- und mährischer bemalter Keramik. Eine Siedlung des Volkes der letztgenannten Kultur befindet sich auch südöstlich der Gemeinde Rouchovany, Bez. Třebíč. Eine Polykultur-Lokalität, seit der jüngeren Steinzeit bestiedelt, befindet sich in der Flur Pinosy bei Rybníky im Raum von Moravský Krumlov, wo ebenfalls eine Besiedlung aus der Bronzezeit zum Vorschein kam. Aus der älteren Eisenzeit könnte der Fund aus der Umgebung von Starý Petřín, Bez. Znojmo sein. Funde aus der römischen Kaiserzeit stammen von zwei Lokalitäten aus der Umgebung von Hevlín, Bez. Znojmo. Jungburgwallzeitliche und spätburgwallzeitliche Keramik wurde bei der Gemeinde Mešovice im südwestlichen Teil des Bezirkes Znojmo und nachher in der Umgebung der Gemeinde Rybníky, Bez. Znojmo gefunden. Auf letztgenannter Lokalität war auch mittelalterliche in das 15. Jahrhundert datierte Keramik zahlreich.

POVRCHOVÉ SBĚRY NA HRADIŠTI STARÉ ZÁMKY V BRNĚ - LIŠNI V ROCE 1988

/okr. Brno - město/

Aleš R o m a n o v s k ý , Brno

/Obr. 36/

Dlouhodobý povrchový sběr na této lokalitě /viz příspěvky v PV 1980, 1981, 1986/, zejména v jarních a podzimních měsících, přinesl i v tomto roce bohatý archeologický materiál. Bylo sebráno 283 pravěkých, převážně eneolitických střeptů, 71 zlomků z pozdní doby římské a 254 fragmentů z doby hradištní. Kolekce nálezů z minulých let byla obohacena o 10 kostěných šidel, 2 drobná kalcovská závaží, 31 přeslenů - z toho 1 kamenný, 3 zdobené nehtovými vrypky /obr. 36:1/ a z tuhovaného hradištního střeptu. Kamenná industrie byla zastoupena zlomky hlazených sekeromlatů /jeden větší zlolek byl zlomen při vrtání/, hlazenými sekerkami, štípanými nástroji, pazourkovou surovinou a břidlicovými brousky.

Velmi zajímavý je nález dvou zlomků trojčepé parohové schránky s provrtem na zavěšení /obr. 36:10/. Předmět je zdoben z jedné strany rytým stylizovaným obrazcem /odvrácené koňské hlavy?/, svastikou, motivem dvojbřité sekery. Menší zlolek druhé strany nase na sobě řadu kroužků s důlkem uprostřed, oddělených od sebe paprskovitými zářezy a jedním zářezem erbovitého tvaru.

Samostatný celek tvoří železné předměty z doby hradištní /obr. 36:2-9/ - 2 šipky s tulejkou, 3 nože, část závěsného kování vědra, soustružnický nůž, sekerovitá hřívna /délka 19,5 cm/, kolík s očkem, kroužek a přezka.

Lesefunde auf dem Burgwall Staré Zámky in Brno - Liščen / Bez. Brno - město / Auf dem Burgwall Staré Zámky in Brno - Liščen führte der Verfasser auch im Jahre 1988 nach der Ackerung Terrainbegehungen durch und gewann weitere Funde aus dem Aneolithikum, aus der späten Bronzezeit, aus der späten römischen Kaiserzeit und aus der Burgwallzeit.

ZUHELNATĚLÉ OBILÍ ZE SMILOVA HRADISKA /k. ú. Žárovice, okr. Prostějov/

Ěmanuel O p r a v í l , AÚ ČSAV Brno

V roce 1934 zveřejnil J. Blekta v ročenke prostějovského muzea výsledky svých výzkumů na Smilově hradisku /k. ú. Žárovice/. Na str. 11 mezi jiným sdělil, že při výkopech našel "asi na lopatu spáleného zrní, rži a pšenice". Na str. 19 v odstavci "X. Obilí" doplňuje: "Drobná spálená zrnka rži a pšenice byla pohromadě v lehké, kypřé, černé mazlavé hmotě asi na jednu lopatu". Blektaův nález obilí bez uhelného mouru se zachoval ve sbírkách prostějovského muzea neroztríděný, v několika epruvetách. Zřejmě došlo k přeplavení nálezu amatérským způsobem; uhelný mour - černá mazlavá hmota - byl vyplaven i s menšími diasporami plevelů. Dnes činí celkový objem nálezu 223 ccm obilí včetně zlomků. Kromě Blektaova označení podle převážující "rži" a pšenice není z literatury známo detailnější archeobotanické zpracování tohoto materiálu.

Ve zuhelnatělém obilí ze Smilova hradiska z Blektaova výzkumu jsou tyto druhy:

Triticum aestivum, pšenice obecná - 60 ccm většinou velmi dobře zachovaných obilí i se zárodkem.

Secale cereale, žito seté - 56 ccm obilí i se zárodky.

Hordeum distichon, ječmen dvouřadý - 50 ccm pluchatých obilí.

Avena sativa, oves setý - 4 ccm obilí bez pluch.

Avena sp., oves - 3 ccm obilí bez pluch.

Secale/Triticum/Hordeum/Avena, žito/pšenice/ječmen/ovos - 50 ccm zlomků obilí s příměsí zrněk malty.

Základní údaje o velikosti obilí jsou na přiložené tabulce /indexy podle Behra 1983/. Porovnáme-li zjištěné hodnoty s údaji pro středověké nálezy, publikovanými např. Tempírem /1966/, shledáme celkovou shodu; pouze obilky ovsu ze Smilova hradiska jsou kratší.

Nález obilí ze Smilova hradiska představuje malý zbytek zásob; podle Velímského /1979/ došlo k náhlému zániku hradiska požárem patrně za válečných událostí ve 2. polovině 13. stol. Absence plevelné složky však znemožňuje posouzení místa původu tohoto obilí - zda bylo z mladých kolonizačních ploch na Drahanšské vrchovině či ze starého sídelního území při jejím vých. okraji. Původ z těchto úrodnějších níže položených polí se jeví pravděpodobnější s přihlédnutím k převážujícím větším obilkám - obilky jsou velikostně dosti vyrovnané.

L i t e r a t u r a :

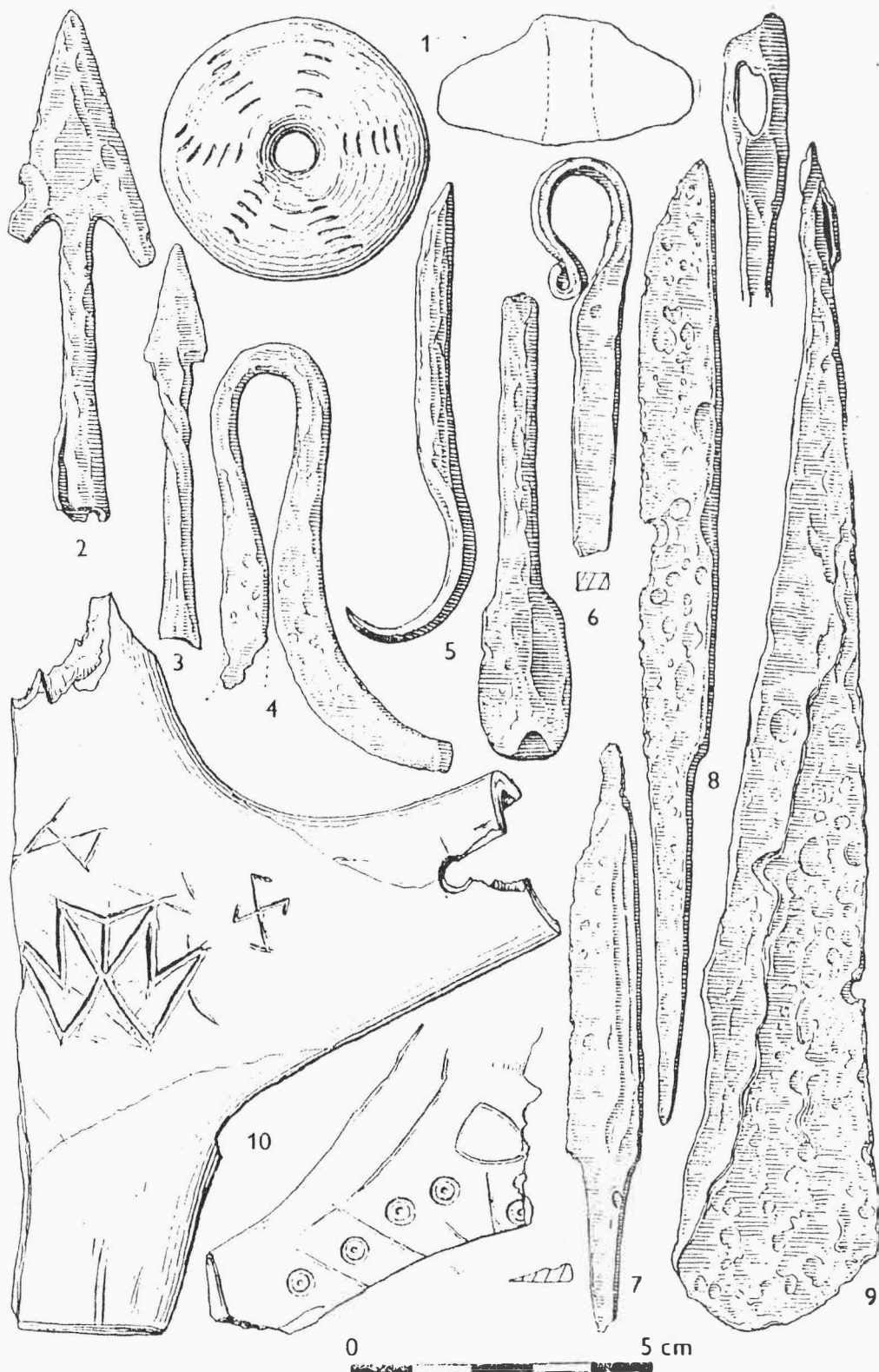
Behre, K.-E. 1983: Ernährung und Umwelt der wikingerzeitlichen Siedlung Hattabu. Neumünster.

Blekta, J. 1934: Smilovo Hradisko a Starý Plumlov, Ročenka národopis. průmyslového muzea města Prostějova 11, 9-31.

Tempír, Z. 1966: Výsledky paleobotanického studia pěstování zemědělských rostlin na území ČSSR, Věd. práce Čs. zeměd. muz., 27-144.

Velímský, T. 1979: Smilovo hradisko - příspěvek k problematice středověké kolonizace Drahanšské vrchoviny, Mikulovská symposia 78, 105-110.

Verkohltetes Getreide vom Burgwall Smilovo / Bez. Prostějov /. In den Sammlungen des Bezirksmuseums in Prostějov blieb eine Probe verkohlten Getreides aus Blekta's Grabung auf dem Burgwall Smilovo, aus dem Beginn der dreissiger Jahre dieses Jahrhunderts, erhalten. Erst jetzt kam es zu ihrer archäobotanischen Bearbeitung; es wurden folgende Arten festgestellt: Gemeiner Weizen / *Triticum aestivum* /, 60 ccm, Roggen / *Secale* / 56 ccm, zweireihige Gerste / *Hordeum distichon* / 50 ccm, Saathafer / *Avena sativa* / 4 ccm, Hafer / *Avena* sp. / 3 ccm und nicht unterschiedene Bruchstücke von Getreidekörnern aller Arten 50 ccm. Es handelt sich um einen Vorratsrest, der bei der Burgwallwüstung in der zweiten Hälfte des 13. Jahrhunderts verkohlte / Velímský 1979 /.

Obr. 36.
 Brno - Líšeň /okr. Brno-město/, "Staré Zámky". Výběr nálezů z povrchových sběrů. 1 eneolit; 2-10 doba hradištní. - Materialauswahl an Lesefunden.
 Romanovský, Povrchové sběry....., str. 78.

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1988
BRNO 1991

- Vydává : Archeologický ústav ČSAV v Brně, Koliště 17/19
Odpovědný redaktor : Dr. J. Tejral
Redaktoři : Dr. Z. Himmelová, Dr. J. Stuchlíková, Dr. J. Unger
Překlady : Dr. R. Tichý, E. Tichá
Kresby : L. Trávníčková
Tisk : Oblastní ediční středisko Jihomoravské základny pracovišť ČSAV
v Brně,
technický redaktor J. Keprt
Evidenční číslo : ÚVTEL - 73332
Náklad : 450 kusů - neprodejné
Vydáno jako rukopis